

Programma vrijdag

09.30 uur	Ontvangst
10.30 uur	Welkom door Marijke Roskam en Mirjam Hinfelaar
10.35 uur	Feestelijke boekpresentatie 'systemisch werken' door Anke Savenije
10.45 uur	Presentatie door Levi van Dam en David van den Berg
12.00 uur	Het verleden komt tot leven: in gesprek met Max van Trommel , Piet Bakker en Marian Ploegmakers
12.15 uur	Lunch
13.00 uur	Workshops
15.00 uur	Pauze
15.30 uur	Keynote door Philippe Delespaul
16.15 uur	Keynote door Erwin van Meekeren
17.00 uur	Afsluiting
17.05 uur	Borrel

Keynote vrijdag

Levi van Dam

Co-creatie met de *Ander*

De filosoof Levinas stelt dat je de *Ander* nodig hebt om te worden wie je bent *en* dat we onszelf worden in relatie tot de *Ander*. Hoe organiseer je die *Ander* in je dagelijks werk? Hoe zorg je ervoor dat je continue gevoed blijft door nieuwe invalshoeken die zich constant ontwikkelen? Dit is bij de innovaties van [Garage2020](#) de rode draad: door *Anderen* te organiseren, word je wie je kunt zijn als hulpverlener. Als mens. Maar het maakt ook onzeker. Wie ben jij voor die *Ander*? Voeg jij iets toe? Kun je die *Ander* 'onophefbaar *Ander*' laten zijn? En, door interactie met de *Ander* ontstaat er een niet-wederkerige relatie van verantwoordelijkheid, hoe werkt dat?

Aan de hand van mooie illustraties en fantastische innovaties geeft Levi van Dam tools om de *Ander* in je dagelijks werk te organiseren.

Kinderen en jongeren maken gebruik van de allernieuwste innovaties. Wat betekent dat voor jeugdhulporganisaties? Met die gedachte is Garage2020 in 2015 van start gegaan. Garage2020 ontwierp verschillende innovatiewerkplaatsen in Nederland die concrete oplossingen ontwikkelen als alternatief voor de huidige jeugdhulp door slim gebruik te maken van design thinking en technologie.

"Het draait om co-creatie. Innovatie van de jeugdhulp is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Van overheid en bedrijfsleven", aldus van Levi van Dam. "Om echt een verschil te maken, hebben we elkaar nodig. De kinderen van vandaag zijn immers de burgers, klanten en werknemers van morgen. Het appèl aan onze partners is dan ook: hoe kunnen jullie ondernemersdoelstellingen betekenisvol zijn voor een betere jeugd?"

Bij Garage2020 gaan zorgprofessionals samen met andere disciplines zoals ontwerpers, programmeurs, data wetenschappers en de jongeren aan de slag, om slimme oplossingen te

ontwikkelen. Zij verbinden, versterken, creëren met de *Ander* en komen tot wezenlijk bijzondere resultaten die reeds hun vruchten afwerpen!

Klik [hier](#) voor meer informatie over Levi van Dam.

David van den Berg

Redesigning Psychiatry

[Redesigning Psychiatry](#) is een project waarin ontwerpers en filosofen samen met een aantal innovatieve organisaties een gewenst toekomstbeeld van de geestelijke gezondheidszorg voor 2030 ontwikkelen. Redesigning Psychiatry is ontstaan vanuit de overtuiging dat de geestelijke gezondheidszorg in Nederland toe is aan radicale vernieuwing waarbij menselijke waarden voorop staan.

De GGZ staat voor economische en demografische uitdagingen, terwijl tegelijkertijd de onderliggende paradigma's betreffende diagnosestelling (bijv. DSM5) en behandeling ter discussie worden gesteld. Dit biedt de kans om de GGZ fundamenteel te herzien. Voor velen is het echter lastig om voorbij de huidige kenmerken en grenzen van het systeem te denken.

Dit is nu juist de kracht van de ontwerper. Door te anticiperen op de toekomst, in plaats van te focussen op de problemen van vandaag, kunnen zij laten zien hoe het anders kan. Versterkt door filosofen en in nauwe betrokkenheid met het veld, waarborgt Redesigning Psychiatry de verankering van deze visie in waarden en in de praktijk.

Klik [hier](#) voor meer informatie over David van den Berg.

Philippe Delespaul

Netwerken zijn hot! Revival van het systeemdenken in de Nieuwe GGZ.

Waar zijn we kwijtgeraakt dat mensen sociale wezens zijn? In de afgelopen jaren was er een dusdanige focus op psychisch lijden als 'te fixen' ziekte, dat we vergeten dat mensen continu interageren in een betekenisvolle context. De participatiemaatschappij geeft de omgeving opnieuw een plaats. Maar doet dat vaak in een context van bezuiniging. Dit is onterecht. Een zorg die haar focus verlegt van ziekte naar gezondheid, verschuift ook haar aandacht van het therapielokaal naar het dagelijkse leven, daar waar mensen hun doelen willen realiseren spijts hun beperkingen. En in die omgeving hebben betekenisvolle anderen een plaats. Ze zijn geen alternatief voor een afwezige hulpverlener, maar de noodzakelijke troef in een autonomie gerichte weerbaarheid. Moderne hulpverlening speelt zich af in een netwerk van persoonlijke en professionele netwerken, En dit vormt de kern voor de revival van het systeemdenken in de Nieuwe GGZ.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Philippe Delespaul.

Erwin van Meekeren

Vincent van Gogh

Aandacht voor individu en context

Vincent van Gogh staat wereldwijd aanhoudend in grote belangstelling. Dat komt primair door zijn revolutionaire schilderkunst, maar zijn bijzondere levensverhaal draagt daar natuurlijk ook aan bij. Dat levensverhaal is kern van dit betoog, ruimhartig geïllustreerd met zijn werk: zijn schilderijen en de beroemde Brieven. Eind 2016 vond er een internationale expertmeeting plaats over 'wat hem nu mankeerde', daar wordt verslag van gedaan. Alles geplaatst in de context: zijn tijd, zijn gezin, collega-schilders en bovenal natuurlijk de bijzondere relatie van de broers Theo en Vincent.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Erwin van Meekeren.

Workshops

Hier zie je een overzicht van alle workshops.

1) Systemisch kijken naar, denken over en werken rond de diagnose autisme

Workshop door Thomas Fondelli

Welke wisselwerkingen in systemen maken dat mensen op een bepaald moment op zoek gaan naar een diagnose? Op welke manier kan een diagnose de wisselwerkingen tussen mensen beïnvloeden? Hoe verlenen mensen betekenis aan een diagnose en hoe wordt die betekenisverlening beïnvloed door de talrijke contexten waarin mensen vertoeven?

Deze workshop geeft je handvatten om anders naar weerstand tegenover een diagnose zoals autisme te kijken. Maar ook om anders met gezinnen om te gaan waar de ene de diagnose wel aanvaardt en de andere niet en tot slot om anders om te gaan met de vraag naar psycho-educatie over de diagnose.

2) Dissociatieve Identiteitsstoornis: Power to the connection

Workshop door Doortje Cuijpers en Desiree Tijdink

Bij patiënten met DIS (Dissociatieve Identiteitsstoornis) zijn door traumatisering op jonge leeftijd emotionele wonden ontstaan waardoor het vermogen contact in zichzelf en anderen te maken is verstoord. Bij de behandeling maken we gebruik van systeemtheorie en verschillende systemische technieken. In de individuele behandeling om interne samenwerking tussen dissociatieve delen van de persoonlijkheid tot stand te brengen en loyaliteitsconflicten tussen de delen te bewerken en bij het betrekken van het gezin en de partner. Dilemma's worden besproken. In de workshop laten we hier voorbeelden van zien:

- EFT in de partnergroep (voor o.a. lotgenotencontact).
- De samenwerking met naasten (familie, vrienden, woonbegeleiding, paramedici) zodat zij zich meer gesteund voelen, zich kunnen inleven en begrip krijgen voor de patiënt en handvaten voor het contact. Hierdoor neemt het isolement af, worden taboes doorbroken en verbetert realiteitsbesef.
- Tijdens de behandeling ontstaan regelmatig parallelprocessen bij behandelaren en kan secundaire traumatisering voorkomen. De dramadriehoek en het systemisch perspectief zijn behulpzaam om deze processen te begrijpen, te bespreken en splitsing tegengaan.

In de workshop tonen we video's van patiënten en de partnergroep. Tevens maken we de dynamiek en parallelprocessen in behandelteams inzichtelijk door met de deelnemers een systeemopstelling te maken.

3) Vechten, vluchten of Verbinden? Interventies gericht op de emotieregulatie binnen de partner-relatie

Workshop door Ellen Kohnhorst en Juud Jonckheer

Let op! Deze workshop is op 15 december 2017 ook gegeven op het NVP congres.

Als mensen voor relatietherapie komen zijn ze emotioneel ontregeld. Essentieel is het creëren van veiligheid. Hoe kan de partner-relatietherapeut een veilige werkrelatie tot stand brengen waardoor de emotieregulatie van beide partners binnen de Window of Tolerance blijft; het mentaliserend vermogen niet gebrekkig wordt. Tijdens de workshop wordt een oude basistechniek in een "nieuw" theoretisch jasje gestoken. Middels een interactief gedeelte maak je kennis met de basis interventies die bruikbaar zijn waardoor emoties beter gereguleerd kunnen worden.

4) Contextuele psychiatrie

Workshop door Erwin van Meekeren en Jan Baars

De *context* is grotendeels verdwenen geraakt in de reguliere psychiatrie. Wij schetsen onze visie hoe dit proces heeft plaatsgevonden en 'sparen' daarbij niemand. Nieuwsgierigheid en (zelf)reflectie zijn immers belangrijke (overlevings)mechanismen. Ook al lijken we inmiddels enigszins op de goede weg, de vraag is hoe we een contextuele visie – 'wij zijn (ook) onze omgeving' - echt weer terug kunnen krijgen in de dagelijkse behandelpraktijk van de psychiatrie. Dan moeten de systeemtherapeuten ook daar weer helemaal aan boord stappen. Psychiatrie & Systeemvisie op 1 kussen, daar slaapt echt geen duivel tussen. Wij zullen ook minder vaak geadresseerde invalshoeken bespreken zoals individuele diagnostiek & psychoeducatie, de positie van brussen en beste vriend(in), en het thema werk.

5) ST'er en STW'er samen in het veld Op zoek naar complementariteit

Workshop door Erik van de Kraats en Lucet van Loveren

Er is veel belangstelling voor het vak van systeemtherapeutisch werk. Het aantal (systeemtherapeutisch werkers) STW'ers, groeit in sneltreinvaart. In 2016 hebben de eerste

cursisten het technisch theoretisch deel van de opleiding STW afgerond, en groeit het aantal STW opleidingen.

In de workshop maak je kennis met de STW'er. Wat is de inhoud van de opleiding, aan welke competenties moet hij/zij voldoen? Wat zijn het voor mensen? Een filmfragment van een gesprek tussen een echtpaar en een STW'er maakt de kennismaking met de collega STW'er wellicht nog concreter.

Vervolgens gaan we samen met de deelnemers nadenken over de kansen die samenwerking tussen de systeemtherapeutisch werker en de systeemtherapeut (ST) kan bieden. Hoe kunnen de ST'er en de STW'er elkaar aanvullen en versterken in rol en positie,? Wat verwacht je van elkaar om tot een complementaire samenwerkingsrelatie tussen STW'er en ST'er te komen? Tot slot; wat zal de meerwaarde voor cliënten zijn? En wat zal dat betekenen voor de samenwerking tussen beide disciplines? Zijn er misschien ook valkuilen?

6) The power of role-playing

Workshop door Veronique Limpens en Dianne Nijhof

"Vertel me iets en ik zal het vergeten, toon me iets en ik zal het me herinneren, laat me iets doen en ik zal het begrijpen"

De uitdaging voor opleiders is systeemtherapeuten in opleiding - binnen de trias theorie, vaardigheden en attitude - veel te leren. Het rollenspel is een zeer krachtig middel om vaardigheden te leren, zoals beschreven in de leercyclus van Kolb. In de praktijk is het opzetten van een goed rollenspel geen sinecure. Bij opleidingen wordt leren al snel geassocieerd met presteren en dan loopt de spanning op.... Ook ligt de drempel vaak hoog om onszelf als rolmodel in te zetten.

In deze workshop doe je ervaring op met diverse vormen van rollenspel die je rondom eenzelfde thematiek kunt inzetten. Doel is het arsenaal aan soorten rollenspelen te vergroten en als opleider/supervisor de drempel te verlagen, te durven experimenteren... kortom te durven spelen. Immers spel genereert fantasie, plezier, creativiteit, originaliteit en nieuwe ervaringen Door gebruik te maken van improviseren, overdrijven, spel stopzetten, terugspoelen, van rol wisselen en napraten in opleidingsituaties - en ook in therapieën - krijg je handvatten om de drempel tot rollenspelen te verlagen en spelers aan te moedigen om vrijelijk te experimenteren met nieuw gedrag.

7) JIM, systeemtherapie pur sang

Workshop door Suzanne de Ruig en Levi van Dam

'De JIM rukt op', kopt Trouw 10 mei 2018. Deze benadering, waarbij het werken met Jouw Ingebrachte Mentor centraal staat, is sinds 2012 in ontwikkeling. En met veelbelovende resultaten. De benadering ademt systeemtherapie, vanwege het methodisch samenwerken met belangrijke anderen uit de omgeving van gezinnen met oog voor ieders positie. Maar hoe ziet zo'n samenwerking eruit vanuit systeemtherapeutisch perspectief? En hoe breng je een JIM zodanig in positie, dat de andere (gezins)relaties versterkt worden en niet beschadigd? De JIMpioniers Levi van Dam en Suzanne de Ruig nemen je mee in het ontstaan van de JIMbenadering, hun droom hiermee en ook de valkuilen die zij inmiddels zijn tegen gekomen.

Bekijk de website jimwerkt voor meer informatie.

8) Leer denken als een designer en bouw mee aan de toekomst van de GGZ

Workshop door David van den Berg en Lotte Jacobse

[Redesigning Psychiatry](#) is een project waarin ontwerpers en filosofen samen met een aantal innovatieve organisaties uit de GGZ een gewenst toekomstbeeld van de geestelijke gezondheidszorg voor 2030 ontwikkelen.

Tijdens deze workshop bouwen we voort op de introductie van Redesigning Psychiatry van David van den Berg eerder op deze dag en nemen we jullie mee in de visie van Redesigning Psychiatry op zorg in 2030. Kenmerkend voor deze visie is het beschouwen van psychische problemen als interactieproblemen op allerlei niveaus; een benadering waar het systemisch denken al veel raakvlakken mee kent. Dit doen we vanuit een ontwerpersperspectief, door jullie uit te dagen om met een ontwerpersbril naar de toekomst van jullie eigen vakgebied

te kijken.

Aan de hand van de Reframing Methode, de methodiek onderliggend aan de visie van Redesigning Psychiatry, maken we gezamenlijk de stap naar 2030. Welke uitdagingen ontstaan er voor mensen en hoe zou de zorgsector hierop moeten anticiperen? Welke zorgbehoeften worden dominant en wat vraagt dat van het toekomstige zorgsysteem en zorgprofessionals? Grote vraagstukken waar we jullie kennis, expertise en ervaring hard bij nodig hebben en tijdens deze sessie twee uur lang op los willen laten.

9) Contextuele paardentherapie (CPT)

Workshop door Hesther Selbeck

In de workshop 'contextuele paardentherapie (CPT)', worden deelnemers aan de hand van de ontstaansgeschiedenis (Selbeck ontwikkelde deze behandeling na een reis te paard door Mongolië), het theoretisch kader en praktijkvoorbeelden, meegenomen in deze 10-daagse behandeling. Ondersteunt door foto- en filmmateriaal. Specifieke aandacht krijgt de therapeutische invloed van paarden op de relatie tussen jongeren met complexe psychiatrische problematiek en hun ouders.

De vervlechting van paardentherapie en systeemtherapie wordt duidelijk gemaakt met:

- De contextuele invloed van de ranch en de kudde van 9 paarden op het cliënt- en therapeutisch systeem.
- De samenwerking tussen therapeut & paard systeem in verschillende contexten, zoals het werken in de paardenbak en de paardrijtochten in de bergen.
- De intensieve samenwerking tussen de 2 systeemtherapeuten, sociotherapeut, de Spaanse paardentherapeut & paardentrainer.
- En de invloed die dit heeft op de therapeutische relatie & het gevoel van veiligheid bij de cliënten, zowel in het gezin zelf als binnen de behandelcontext.

Aan de orde komt: De kracht en invloed van de therapeutische dialoog in aanwezigheid van cliënten. De werking en het effect van informele interventies tijdens ontbijt, lunch en avondeten. Verder wordt er aandacht gegeven aan onverwachte interventies met paarden in systeemtherapie bij complexe psychiatrie, zoals dissociatie & angstaanvallen.

10) Huize Avondrood of bij je dochter op schoot... Afstand en nabijheid, hechten en onthechten

Workshop door Mårika Engel

In deze workshop wordt ingegaan op de intergenerationele problematiek rondom ouder worden/zijn, hechten en onthechten. Hoe verhoudt de oude(re) mens zich tot zijn of haar systeem, of het nu kinderen, kleinkinderen, vrienden of verzorgenden zijn? En hoe verhoudt het systeem zich tot de oude(re) mens?

In deze tijden van voltooid leven, de kloof die we zien tussen "de vitale" en "de eenzame" oudere, moeten wij als therapeuten, kinderen en kleinkinderen ons ook opnieuw bezinnen over deze levensfase:

Erikson sprak in zijn ontwikkelingstheorie over "wanhoop versus integriteit", uitgewerkt in "ontwikkeling, verantwoording en aanvaarding".

Hoe kunnen we deze begrippen meenemen in een verantwoord systemisch intergenerationeel aanbod, anno 2018? Na een korte theoretische inleiding volgen oefeningen waarmee deze begrippen en dilemma's toegelicht en ervaren kunnen worden.

11) Trenziria

Een methodiek voor groepsgesprekken over cultuur, migratie en identiteit

Workshop door Annelies Huybrechts

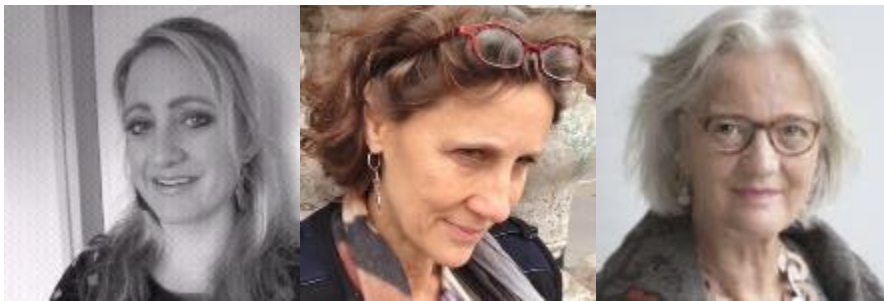
Trenziria is een gespreksmethodiek die bedoeld is om op een gestructureerde en veilige manier met groepen te reflecteren over cultuur en migratie en de effecten hiervan op identiteit en omgangsvormen tussen mensen. Met behulp van visueel materiaal kunnen

deelnemers spreken over migratie ervaringen, en over verschillen en overeenkomsten hier en ginds. Trenziria leidt tot minder gepolariseerde en rijke gesprekken die het samenleven en samenwerken bevorderen.

Als deelnemer van de workshop ga je aan de slag met oefeningen en krijg je handvatten toegereikt om de methodiek in je eigen werksetting toe te passen. Trenziria is in diverse contexten te gebruiken, zoals in scholen, inburgeringsprogramma's, vluchtelingenopvang en asielzoekerscentra. Trenziria is ook in individuele en gezinsgesprekken te gebruiken en is geschikt voor zowel kinderen en jongeren als volwassenen.

12) Settingwisselingen: een landschap van mogelijkheden

Workshop door Justine van Lawick, Ellen Reijmers en Inge Drabbels-Kerstjens

In systemische hulpverlening blijkt het effectief om tijdens een hulpverleningstraject te wisselen van setting. Settingwisselingen gebeuren spontaan of worden bewust gekozen. Elke setting activeert andere identiteiten (en bijbehorende relaties), zoals bijvoorbeeld ouders, (ex)partners, gezin, kinderen, grootfamilie, individu, vader of moeder met nieuwe partner. De meervoudige identiteiten en relaties van de cliënten roepen meerstemmigheid en een gevarieerde innerlijke dialoog in de hulpverlener op.

Iedere setting kent eigen mogelijkheden en beperkingen. In deze workshop wordt de kracht van het werken met verschillende settings toegelicht. Ook gaan de workshopgevers in op de digitale leeromgeving die hoort bij het boek 'Systemisch werken: een relationeel kompas voor hulpverleners', dat binnenkort verschijnt. In deze leeromgeving worden settingwisselingen geïllustreerd met filmfragmenten en daaraan gekoppelde oefeningen. Na het volgen van de workshop heb je zicht op de kracht van settingswisselingen en kun je deze inzetten binnen hulpverleningstrajecten.